

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Doamnei Ligia DECA,
Ministru al Ministerului Educației,
Str. General Berthelor nr. 28-30, București, Sector 1

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 5634 / 20. FEB. 2024

RECOMANDAREA

Nr. 44 din 20. FEB. 2024

Prin petiția înregistrată la Biroul Teritorial Constanța al Instituției Avocatul Poporului sub nr. 27266/2023, doamna *mama numitului* ne-a sesizat în legătură cu faptul că fiul acesteia, *a fost diagnosticat cu* și este obligat la tratament, conform art. 109 Cod Penal. Acesta este beneficiarul certificatului de încadrare în grad de handicap permanent, handicap grav de gradul I, cu asistent personal.

Doamna este angajată pe postul de asistent personal al fiului său, cu contract individual de muncă pe durată nedeterminată nr. de către Direcția de Asistență Socială Buzău.

este student în cadrul Universității Maritime Constanța la Facultatea de Electromecanică Navală, specializarea TST în anul I, pe locul special de persoană cu dizabilități, obținut în baza susținerii examenului la matematică, unde a obținut nota

precizează că, potrivit Ordinului MEN nr. 3392 din 27.02.2017 se prevedea acordarea unei burse sociale (MEDICALE) pentru studenții suferinzi de boli grave, însă secretariatul universității i-a comunicat faptul că pentru anul universitar 2023-2024, Ordinul nr.4436/2023, care stabilește criteriul de încadrare în boală gravă, nu prevede în mod expres dar nici sintagma "precum și alte boli grave." (precum în precedent).

Astfel că, aceasta susține împrejurarea faptului că dosarul fiului său pentru obținerea bursei sociale (medicale) i-a fost refuzat față de omisiunea ordinului de ministru.

Aspectele sesizate au fost analizate în contextul posibilei încălcări a dispozițiilor art.49 și 50 din Constituția României, *privind protecția copiilor și a tinerilor și protecția persoanelor cu handicap.*

În temeiul dispozițiilor art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborat cu art. 4 din Legea 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, au fost întreprinse *demersuri scrise* adresate *Secretarului General al Ministerului Educației Naționale, Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități și Secretarului General al Ministerului Sănătății.*

Urmare a demersurilor întreprinse, **Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități**, ne-a comunicat răspunsul nr. 31075/DDPD/SCDATVC/E.1./22.12.2023, înregistrat la BT Constanța sub nr. 887/10.01.2024, prin care ne-a informat în esență asupra următoarelor aspecte:

- domnul _____, poate beneficia de bursă socială, încadrându-se într-unul dintre criteriile prevăzute de **art. 10 alin. 9 lit. a sau c** din Ordinul M.E nr. 6463/2023, potrivit cărora

"Beneficiarii burselor sociale pot fi:

a) *studenții orfani de unul sau ambii părinți, studenții care provin din familii monoparentale sau studenții proveniți din centre de plasament și care nu realizează venituri peste plafonul pentru acordarea bursei sociale;*

b) *studenții a căror familie nu a realizat în cele 12 luni înainte de începerea semestrului/anului universitar un venit lunar net mediu per membru de familie mai mare decât salariul de bază minim net pe economie."*

- situația studentului a fost semnalată Ministerului Educației, cu *propunerea ANPDPD de includere în criteriile obținerii burselor sociale a tuturor studenților care au certificate de încadrare în grad de handicap.*

Concluzii:

Urmare a analizării răspunsurilor primite la demersurile efectuate, în raport de prevederile legislației incidente, s-a constatat faptul că:

Evoluția omenirii a presupus, în ultimele decenii, o aplecare mai intensă asupra problematicii în materia combaterii discriminării, această preocupare implicând și grija pentru protecția persoanelor care, din cauza unor incapacități fizice ori psihice cu care s-au născut sau pe care le-au dobândit în cursul vieții, au nevoie în plan social de sprijin suplimentar pentru a-și exercita, *„în condiții de egalitate cu ceilalți, toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului”.*

Efortul general al societății, de eliminare a oricărei forme de discriminare, ca o dovadă majoră de evoluție și umanism, a presupus efectuarea unor demersuri concrete, la nivel global, de reglementare a unui cadru clar și specific de cooperare în materia combaterii discriminării și a identificării unor standarde minime de acțiune pentru protecția persoanelor cu dizabilități.

Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități a fost adoptată de Adunarea Generală a ONU la New York, în data de 13 decembrie 2006, ulterior fiind semnată de România la 26 septembrie 2007 și ratificată prin Legea nr. 221/2010. Aceasta urmărește a stabili principii clare de acțiune în eliminarea oricărei forme de discriminare a persoanelor cu dizabilități. Scopul Convenției este, în mod

evident, realizarea unui limbaj comun la nivel internațional și centralizarea celor mai importante principii ce trebuie respectate pentru garantarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități

În preambulul Convenției s-a făcut trimitere la repere importante în materia protecției și garantării libertăților fundamentale ale omului: Carta Națiunilor Unite, Declarația Universală a Drepturilor Omului și celelalte convenții internaționale privind drepturile omului.

La nivel intern, există prevederi constituționale și acte normative care reglementează și pun în acord principiile internaționale de protecție suplimentară a persoanelor cu dizabilități, în scopul salvagărdării autonomiei individuale și a prezervării demnității umane, valoare supremă în domeniul protecției drepturilor fundamentale a persoanelor aparținând categoriilor vulnerabile.

Astfel că la nivelul legii privind învățământul universitar sunt stabilite principiile directoare de protecție și sprijin a acestor categorii de studenți, fiind emise în aplicarea acestor prevederi o serie de ordine de ministru.

Din punct de vedere al evoluției legislației secundare, respectiv actele emise de conducătorii ministerelor de resort în aplicarea actelor normative primare, am constatat faptul că

- **Ordinul ME nr. 3392/2017 emis în temeiul Legii nr. 1/2011**, prevede în cadrul dispozițiilor art. 6¹, beneficiarii burselor, iar în cadrul dispozițiilor art. 15², actele necesare în vederea întocmirii dosarului de către fiecare student,
  - **Ordinul ME nr. 4436/20.06.2023**, pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului educației naționale nr. 3.392/2017 privind stabilirea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență, a fost emis în temeiul Legii nr. 1/2011, luând în considerare
  - **Adresa Alianței Universitare G6-UMF, înregistrată la Ministerul Educației cu nr.167/E/DGIU din 19.04.2023, prin care se solicită modificarea prevederilor art. 6 alin. (2) lit. b) din anexa la Ordinul ministrului educației naționale nr. 3.392/2017 privind stabilirea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență, cu modificările și completările ulterioare,**
- La articolul 6 alineatul (2), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

"b) studenții bolnavi de tuberculoză, care se află în evidența unităților medicale - pe perioada tratamentului tuberculostatic, diabet insulinonecitant, boli maligne, sindroame de malabsorbție

¹ Art. 6 (1) Bursele sociale se acordă, pe baza prevederilor regulamentului propriu stabilit de către senatul universitar, la propunerea Consiliului de administrație, ca urmare a consultării cu reprezentanții studenților, inclusiv organizațiile studențești din universitate.

(2) Beneficiarii burselor sociale sunt:

a) studenții orfani de unul sau ambii părinți, respectiv pentru care s-a dispus ca măsură de protecție plasamentul și care nu realizează venituri peste plafonul pentru acordarea bursei sociale;

b) studenții bolnavi TBC, care se află în evidența unităților medicale, celor care suferă de diabet, boli maligne, sindromuri de malabsorbție grave, insuficiență renală cronică, astm bronșic, epilepsie, cardiopatii congenitale, hepatită cronică, glaucom, miopie gravă, boli imunologice, boli rare, tulburări din spectrul autist, boli hematologice (hemofilie, talasemie etc.), surditate, fibroză chistică, cei infestați cu virusul HIV sau bolnavi de SIDA, cei cu handicap locomotor, spondilită anchilozantă sau reumatism articular și cu orice alte boli cronice pe care senatele universitare le pot lua în considerare;

c) studenții a căror familie nu a realizat în cele 3 luni înainte de începerea semestrului/anului universitar un venit lunar net mediu per membru de familie mai mare decât salariul de bază minim net pe economie.

(3) Bursele se acordă și pe perioada vacanțelor pentru cei prevăzuți la alin. (2) lit. a) și b).

(4) Bursele sociale se acordă pe durata studiilor, până la împlinirea vârstei de 35 de ani.

² Art. 15 În vederea acordării burselor sociale, studenții trebuie să depună următoarele documente justificative pe baza cărora se realizează încadrarea în una dintre tipurile de burse oferite:

a) înscrisuri care să demonstreze veniturile studentului, respectiv ale familiei sale. În cazul în care niciunul dintre părinți nu obține venituri, aceștia depun o declarație pe propria răspundere în acest sens, însoțită de documentele care atestă acest lucru;

b) pentru situațiile în care există suspiciuni rezonabile, comisia de evaluare a cererii pentru acordarea bursei sociale poate solicita studentului să prezinte raportul de anchetă socială, realizat cu respectarea prevederilor legale, din care să reiasă situația exactă a familiei acestuia. Ancheta socială este obligatorie în cazul în care părinții studentului lucrează sau domiciliază în străinătate;

c) copii de pe certificatul/certificatele de deces ale părintelui/părinților, dacă este cazul;

d) certificat de la un medic de specialitate, altul decât medicul de familie, în care să se prezinte evoluția și tabloul clinic al problemei medicale de care suferă studentul și care se încadrează în prevederile art. 6 alin. (2) lit. b)

severe, boală cronică de rinichi în program de dializă, astm bronșic persistent moderat sau sever, epilepsie grand mal, cardiopatii congenitale, hepatită cronică cu fibroză avansată (stadiu F3 sau F4), glaucom, miopie gravă, boli imunologice autoimune forme severe, boli rare, tulburări din spectrul autist, boli hematologice severe care necesită tratament continuu sau spitalizări frecvente, surditate bilaterală, fibroză chistică, cei infectați cu virusul HIV sau bolnavi de SIDA, cei cu handicap locomotor și încadrați într-un grad de invaliditate;"

Constatăm astfel că la data de 20 iunie 2023, modificarea ordinului de ministru a vizat înlăturarea sintagmei **"și cu orice alte boli cronice pe care senatele universitare le pot lua în considerare"**.

- **ulterior a fost emis Ordinul ME nr. 6463/02.10.2023, în temeiul Legii nr. 199/2023, schimbându-se numerotarea articolelor, respectiv dispozițiile art. 10 alin.9³, stabilesc beneficiarii burselor, iar cele cuprinse de art. 13⁴, prevăd actele necesare în vederea întocmirii dosarului de către fiecare student,**
- **la data de 04.12.2013, a fost emis Ordinul ME nr. 6742, pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului educației naționale nr. 6463/2023 privind stabilirea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență, a fost emis în temeiul Legii nr.199/2023, luând în considerare**
- **Adresa înregistrată la Ministerul Educației cu nr. 648/E/DGIU din 16.11.2023 prin care se aduc clarificări prevederilor art. 10 alin. (9) lit. b) din anexa la Ordinul ministrului educației nr. 6.463/2023 privind aprobarea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin financiar de la bugetul de stat pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență**

1.La articolul 10 alineatul (9), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

"b) studenții bolnavi de tuberculoză, care se află în evidența unităților medicale, pe perioada tratamentului tuberculostatic, diabet insulinonecesitant, boli maligne, sindroame de malabsorbție severe, boală cronică de rinichi în program de dializă, astm bronșic persistent moderat sau sever, epilepsie grand mal, cardiopatii congenitale, hepatită cronică cu fibroză avansată (stadiu F3 sau F4),

³ **Art. 10 alin.(9) Beneficiarii burselor sociale pot fi:**

a)studenții orfani de unul sau ambii părinți, studenții care provin din familii monoparentale sau studenții proveniți din centre de plasament și care nu realizează venituri peste plafonul pentru acordarea bursei sociale;

b)studenții bolnavi de tuberculoză, care se află în evidența unităților medicale, pe perioada tratamentului tuberculostatic, diabet insulinonecesitant, boli maligne, sindroame de malabsorbție severe, boală cronică de rinichi în program de dializă, astm bronșic persistent moderat sau sever, epilepsie grand mal, cardiopatii congenitale, hepatită cronică cu fibroză avansată (stadiul F3 sau F4), glaucom, miopie gravă, boli imunologice autoimune forme severe, boli rare, tulburări din spectrul autist, boli hematologice severe care necesită tratament continuu sau spitalizări frecvente, surditate bilaterală, fibroză chistică, cei infectați cu virusul HIV sau bolnavi de SIDA, cei cu handicap locomotor și încadrați într-un grad de invaliditate, fără a se lua în considerare nivelul venitului mediu pe membru de familie;

c)studenții a căror familie nu a realizat în cele 12 luni înainte de începerea semestrului/anului universitar un venit lunar net mediu per membru de familie mai mare decât salariul de bază minim net pe economie.³

⁴ **Art. 13 (2)** În vederea acordării burselor sociale, studenții trebuie să depună următoarele documente justificative pe baza cărora se realizează încadrarea în unul dintre tipurile de burse oferite:

a)cererea solicitantului, însoțită de o declarație pe propria răspundere privind veniturile nete, cu caracter permanent, obținute pe ultimele 12 luni anterioare cererii, realizate de membrii familiei, supuse impozitului pe venit, și acordul privind prelucrarea datelor cu caracter personal pentru verificarea respectării criteriilor de acordare a bursei;

b)pentru situațiile în care există suspiciuni rezonabile, comisia de evaluare a cererii pentru acordarea bursei sociale poate solicita studentului să prezinte raportul de anchetă socială, realizat cu respectarea prevederilor legale, din care să reiasă situația exactă a familiei acestuia. Ancheta socială este obligatorie în cazul în care nimeni din familia studentului, incluzându-l și pe acesta, nu realizează venituri sau cel puțin un părinte al studentului lucrează sau domiciliază în străinătate;

c)copii de pe certificatul/certIFICATELE de deces al/ale părintelui/părinților, de pe acte de stare civilă/decizia instanței de menținere a stării de arest/raportul de anchetă socială în cazul părinților dispăruți, dacă este cazul;

d)certificat de la un medic de specialitate, altul decât medicul de familie, în care să se prezinte evoluția și tabloul clinic al problemei medicale de care suferă studentul și care se încadrează în prevederile art. 10 alin. (9) lit. b).

glaucom, miopie gravă, boli imunologice autoimune forme severe, boli rare, tulburări din spectrul autist, boli hematologice severe care necesită tratament continuu sau spitalizări frecvente, surditate bilaterală, fibroză chistică, cei infectați cu virusul HIV sau bolnavi de SIDA și cei cu deficiențe locomotorii severe, fără a se lua în considerare nivelul venitului mediu pe membru de familie;"

2. La articolul 13 alineatul (2), litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

"d) certificat de la un medic de specialitate, altul decât medicul de familie, în care să se prezinte evoluția și tabloul clinic al problemei medicale de care suferă studentul și care se încadrează în prevederile art. 10 alin. (9) lit. b) sau certificat de încadrare în grad de handicap."

Constatăm astfel că prevederile art. 10 alin. 9 lit. b) a rămas nemodificat, singura completare/modificare vizând actele necesare care pot fi depusă de către solicitant în acordarea bursei sociale pe motive medicale. Grupul de afecțiuni clasificate ca fiind eligibile pentru a accesa o bursă socială le apreciem ca fiind aleatorii, alese în lipsa unor criterii obiective și transparente, nemodificate de aproximativ 8 ani, perioadă în care legislația primară a cunoscut o dinamică accelerată în acordarea de garanții și protecție suplimentară acestor categorii de persoane.

Menționăm de asemenea faptul că **Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități**, a semnalat Ministerului Educației situația studentului cu propunerea de includere în criteriile obținerii bursei sociale a tuturor studenților care au certificate de încadrare în grad de handicap.

Având în vedere dispozițiile:

- constituționale referitoare la protecția copiilor și tinerilor și protecția persoanelor cu handicap, prevăzute de art. 49 și 50 din Constituția României.
- Convenției privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități a fost adoptată la New York, de Adunarea Generală a ONU, la 13 decembrie 2006. Convenție semnată de România la 26 septembrie 2007 și ratificată prin Legea nr. 221/2010,
- Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative
- Legii nr. 448/2006, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap,
- Legii nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative
- Legii nr. 199/2023 a învățământului superior⁵;
- Ordinului ME nr. 3392/2017 privind aprobarea Criteriilor generale de acordare a bursei și a altor forme de sprijin financiar de la bugetul de stat pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență, modificat prin Ordinul ME nr. 4436/20.06.2023,
- Ordinului ME nr. 6463/2023 privind aprobarea Criteriilor generale de acordare a bursei și a altor forme de sprijin financiar de la bugetul de stat pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență.
- Ordinului ME nr. 6742/2023 privind modificarea Ordinului ME nr. 6463/2023, privind aprobarea Criteriilor generale de acordare a bursei și a altor forme de sprijin financiar de la bugetul de stat pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență,

⁵ Statul asigură acces echitabil în învățământul superior, fără nicio formă de discriminare, cetățenilor României, cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, cetățenilor statelor aparținând Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene, precum și cetățenilor britanici și membrilor familiilor acestora, ca beneficiari ai Acordului privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice 2019/C 384 I/01. În România învățământul superior este un serviciu de interes public, ce constituie prioritate națională și care se desfișoară, în condițiile prezentei legi, în limba română, în limbile minorităților naționale și în limbi de circulație internațională.

Coroborate cu prevederile art. 59 din Constituția României și dispozițiile art. 15 alin.(2), art. 16, și ale art. 24 alin. (1) și (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea Avocatului Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite prezenta

RECOMANDARE

- **Ministrului Educației**, în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, să dispună măsurile legale în vederea respectării drepturilor persoanelor cu handicap care urmează cursurile universitare, respectiv
  - *analizarea oportunității modificării și completării art. 10 alin. (9) lit. b) din Anexa la Ordinul nr. 6463/2023 privind aprobarea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin financiar de la bugetul de stat pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență, modificat prin Ordinul ME nr.6742/2023, respectiv*
  - *beneficiari ai burselor sociale pot fi și studenții care dețin certificat de încadrare în grad de handicap,*
  - *reevaluarea afecțiunilor a căror gravitate ar putea atrage oferirea de burse sociale universitare pe motive medicale sau a criteriilor medicale de acordare a acestor burse sociale prin colaborarea interinstituțională cu Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, instituție publică cu atribuții în stabilirea criteriilor de încadrare și emitere a certificatelor de încadrare în grad de handicap,*
- Ministerul Educației, va informa în 45 de zile, Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Constanța, cu privire la însușirea recomandării și a măsurilor dispuse.

AVOCATUL POPORULUI

